

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 325/2011-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. júla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. G., N., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. A., s. r. o., T., v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. D. A., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2011 v konaní sp. zn. 8 Sžf 36/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júna 2011 doručená sťažnosť M. G., N. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 28. apríla 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sžf 36/2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že dodatočným platobným výmerom č. 643/230/21268/09/Šta zo 17. júna 2009 bol sťažovateľovi Daňovým úradom N. vyrubený rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie december 2006 v sume 25 691,39 €. Na základe odvolania sťažovateľa Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „daňové riaditeľstvo“) rozhodnutím č. I/226/1651-133471/2009/990618-r z 10. decembra 2009 potvrdilo rozhodnutie prvostupňového orgánu.

Rozhodnutie daňového riaditeľstva napadol sťažovateľ žalobou podľa druhej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 11 S 27/2010-51 z 19. mája 2010 žalobu sťažovateľa zamietol. Po preštudovaní administratívneho spisu, ako aj napadnutého rozhodnutia daňového riaditeľstva totiž krajský súd dospel k záveru, že sťažovateľ *„neuniesol dôkazné bremeno. Rozsiahle dokazovanie preukázalo, že nedošlo k dodaniu, resp. uskutočneniu zdaniteľných obchodov dodávateľom M., s. r. o. Listinné dôkazy nezodpovedajú výpovediam žalobcu a svedkov, sú vo vzájomnom rozpore. Súčasný konateľ dodávateľa sa v sídle spoločnosti nezdržuje a zásielky sa vracajú s poznámkou adresát neznámy. Bývalý konateľ H. označil osoby, ktoré mali práce pre žalobcu vykonať, ale uvedení svedkovia M. K., M. L., K. J., B. J. tvrdili, že M. nepoznajú, nevykonávali pre neho práce a v ich účtovníctve sa doklady nenachádzajú. Ani ďalší označení svedkovia nepotvrdili vykonanie prác cez dodávateľa, ktorého ani nepoznajú. Navyiac žalobca sa zúčastnil vypočutia niektorých svedkov, ale im nedával otázky a vypočutia iných sa nezúčastnil, hoci tak mohol urobiť.“*

Rozsudok krajského súdu napadol sťažovateľ odvolaním. Namietal, že *„krajský súd pochybil, keď odmietol vypočuť navrhnutých svedkov aj napriek tomu, že v čase rozhodovania súdu existovala dôvodná pochybnosť o pravdivosti a vierohodnosti ich výpovedí v daňovom konaní, keď iné osoby potvrdili skutočnosť, že títo svedkovia na stavbe K. pracovali. Súd sa nezaoberal skutočnosťou, že ak títo svedkovia nevykonávali v roku 2006 ekonomickú činnosť, ako je možné, že ich iné osoby videli v tomto roku na stavbe pracovať.“*

Namietal aj tvrdenie krajského súdu, že *„žalobcov právny zástupca svedkov na pojednávanie pripravil a že im povedal, že na nich podá trestné oznámenie. Právny zástupca žalobcu vyhl'adal svedkov práve z dôvodu, že dôkazné bremeno je v daňovom*

konaní na žalobcovi... Potom, ako strážnici potvrdili, že svedkovia na stavbe pracovali, týchto oslovil s tým, že im povedal, čo sa od strážnikov dozvedel a chcel od nich počuť pravdu. Povedal im, že ich predvolá na súd, kde budú musieť vypovedať pravdu pod následkom trestného postihu za krivú výpoveď. Nikdy im však nepovedal, že na nich podá trestné oznámenie...“.

Nesúhlasil ani s názorom súdu, že „čestné vyhlásenie nie je dôkazom v zmysle § 29 ods. 4 zákona č. 511/1992 Zb. Uvedené ustanovenie obsahuje iba demonštratívny výpočet dôkazov a čestné vyhlásenie je prostriedkom, ktorým možno zistiť a objasniť skutočnosti rozhodujúce pre správne určenie daňovej povinnosti. Tým, že krajský súd odmietol vypočúť navrhovaných svedkov, odňal žalobcovi týmto postupom možnosť konať pred súdom a znemožnil mu tak vykonať kľúčové dôkazy.“.

Najvyšší súd rozsudkom z 28. apríla 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sžf 36/2010 rozsudok krajského súdu potvrdil, keď dospel k záveru, že tento je vecne správny. Najvyšší súd po preštudovaní administratívneho spisu zistil, že sťažovateľ „si uplatnil odpočítanie dane z faktúr od dodávateľa M., s. r. o., B... Najvyšší súd mal za preukázané, že označená obchodná spoločnosť so správcom dane nekomunikovala a nespolupracovala. Na adrese uvedenej ako sídlo spoločnosti sa nenachádza, nemá tam ani len poštovú schránku. Výzva správcu dane zaslaná súčasnému konateľovi tejto spoločnosti J. M. sa vrátila s poznámkou neprevzal v odbernej lehote. Predchádzajúci konateľ (a jediný spoločník) spoločnosti M. H., ktorý bol konateľom v čase od 28.3.2006 do 15.6.2007, bol vypočutý správcom dane ako svedok, pričom uviedol, že predmetné práce boli zo strany označenej spoločnosti vykonané a vykonali ich živnostníci K. J., B. J., J. J., M... J., M. L., M. K., M. M., J. G., P. D., D. P. Označení živnostníci, ktorých správca dane vypočul ako svedkov zhodne uviedli, že spoločnosť M., s. r. o. nepoznajú, nikdy pre ňu žiadne práce nevykonávali a nepoznajú ani M. H. Pri svedeckých výpovediach bol prítomný riadne predvolaný žalobca, ktorý však nevyužil možnosť klásť svedkom otázky. Žalobca teda v konaní nepredložil relevantný dôkaz o tom, že práce fakturované označenými faktúrami boli vykonané spoločnosťou M., s. r. o. ako dodávateľom...“.

K námietke sťažovateľa, že krajský súd nevypočul ním navrhovaných svedkov, najvyšší súd uviedol, že „v správnom súdnictve súd dokazovanie zásadne nevykonáva, vykonáva len také dokazovanie, ktoré je nevyhnutné na preskúmanie napadnutého

rozhodnutia..., pretože úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu, ale preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí...

K objasneniu svedeckej výpovede P. S., ktorého rovnopis žalobca pripojil k odvolaniu, odvolací súd neprihliadol, pretože tento svedok bol riadne vypočutý v konaní pred správcom dane, kde jednoznačne uviedol, že konateľ spoločnosti M., s. r. o. nepozná. Rovnako neprihliadol ani na k odvolaniu pripojené čestné vyhlásenia M. D., M. G. a D. T., pretože v daňovom konaní vypočutý konateľ spoločnosti M. H. tieto osoby ako svedkov neoznačil a neoznačil ich v daňovom konaní ani žalobca.“.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ namieta, že „správca dane pri výkone daňovej kontroly nevyužil dostatočne svoje oprávnenia mu dané zák. č. 511/1992 Zb. na to, aby si preveril, či účtovné doklady o zdaniiteľných plneniach sú zaiúčtované v účtovníctve dodávateľa sťažovateľa, iba jedenkrát predvolal súčasného konateľa dodávateľa sťažovateľa, ktorý sľúbil správcovi dane, že mu dodá požadované doklady, avšak tieto nedodal, Napriek tomu pre preverenie skutočnosti, či sú účtovné doklady o sporných zdaniiteľných obchodoch medzi sťažovateľom a jeho dodávateľom nič viac správca dane nevykonal... Z dôvodu, že súčasný konateľ spol. M., s. r. o. sa vyhýba správcovi dane a nespolupracuje s ním (čo za daného stavu nevedlo k osvedčeniu tvrdenia o reálnom dodaní tovaru spol. M., s. r. o.), nemôže byť postihovaný sťažovateľ tak, že mu je vyrubená daňová povinnosť, ktorá zasahuje do majetkových práv sťažovateľa.“.

Vo vzťahu k rozsudku krajského súdu sťažovateľ uvádza, že jeho záver o vzájomných rozporoch medzi listinnými dôkazmi a výpoveďami svedkov a sťažovateľa „nemá oporu v spise, pretože listinné dôkazy sú v zhode s výpoveďou sťažovateľa. Tiež je potrebné zdôrazniť, že súd 1. stupňa na jednej strane tvrdí, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno... a na druhej strane odmietol vypočuť svedkov, ktorých navrhoval sťažovateľ za situácie, keď svedecké výpovede týchto svedkov J. G., P. D., D. P... v daňovom konaní boli kľúčové pre vyrubenie daňovej povinnosti sťažovateľovi, keďže títo v daňovom konaní vyvrátili listinné dôkazy na základe ktorých si sťažovateľ uplatnil nárok na odpočítanie dane. Súd týchto svedkov odmietol vypočuť aj napriek tomu, že v čase rozhodovania súdu existovala dôvodná pochybnosť o pravdivosti a vierohodnosti výpovedí týchto svedkov

urobených v daňovom konaní správcom dane z dôvodu, že iné osoby M. G., D. T. a M. D. ako strážnici stavby K. potvrdili skutočnosť, že vyššie uvedení svedkovia pracovali na stavbe K. Súd sa však uspokojil s konštatovaním, že títo svedkovia v roku 2006 nevykonávali žiadnu ekonomickú činnosť a preto nepredložili účtovníctvo. Súd vôbec neskúmal a nezaoberal sa skutočnosťou, že ak svedkovia nevykonávali ekonomickú činnosť v roku 2006, tak ako je možné že ich iné osoby videli pracovať na stavbe K. v roku 2006. Logický záver by predsa mal byť potom ten, že svedkovia robili načierno...“.

Sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu namieta aj skutočnosť, že „neakceptoval návrhy sťažovateľa na vypočutie svedkov z dôvodu, že v správnom súdnictve sa dôkazy vykonávajú len výnimočne a najmä z dôvodu vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa, ako svedkov pripravil na pojednávanie... Nie je pravdivé tvrdenie súdu, že právny zástupca sťažovateľa pripravil svedkov na pojednávanie a že im povedal, že na nich podá trestné oznámenie.“.

K hodnoteniu čestných vyhlásení strážnikov krajským súdom sťažovateľ uvádza, že z ich obsahu „sa preukázalo iba to, že svedkovia pracovali na stavbe K. a teda pravdepodobne nehovorili pravdu pri výpovediach v daňovom konaní. Otázkou, či strážnici vedia, pre koho svedkovia pracovali je možné zodpovedať len tak, že by títo boli vypočutí. Sťažovateľ je toho názoru, že správca dane účelovo nezisťoval u svedkov, či svedkovia pracovali na stavbe K. Sťažovateľ tiež nesúhlasí s názorom súdu, že čestné vyhlásenie nie je dôkaz v zmysle § 29 ods. 4 zák. č. 511/1992 Zb.“.

Sťažovateľ nesúhlasí s názorom najvyššieho súdu, že v správnom súdnictve sa dokazovanie zásadne nevykonáva, a tvrdí, že „ak správny orgán nezistil v náležitom rozsahu skutkový stav veci t. j. tento zistil nedostatočne, bol namieste postup súdu, ktorým by zrušil takéto rozhodnutie správcu dane, pričom súd vôbec nemusel vykonávať dôkazy navrhované daňovníkom. Podľa názoru sťažovateľa by malo byť cieľom súdneho konania zistenie objektívnej pravdy a na jej základe vydanie spravodlivého rozhodnutia. Sťažovateľ vyčíta odvolaciemu súdu, že tento ďalšie dôkazy nevezal do úvahy s odôvodnením, že všetky považoval za účelové.“.

Sťažovateľ je toho názoru, že „dostatočne preukázal, že mu tovar dodal dodávateľ spol. M., s. r. o. a vznikol mu nárok na odpočet dane...“. Preto rozhodnutiami v jeho veci boli „porušené základné práva sťažovateľa vlastníť majetok vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a preto navrhujeme, aby Ústavný súd zrušil rozsudok Najvyššieho súdu SR spis. Zn. 8Sžf/36/2010 zo dňa 28.04.2011 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Samotný

sťažovateľ tak formuláciou sťažnostného petitu určil ústavnému súdu rozsah, v akom sa napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu má zaoberať. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa totiž vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05), keď navyše znenie petitu sťažnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľiek nemá ústavný súd dôvod spochybňovať.

Sťažovateľ v predloženej sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy), ktorého sa mali dopustiť daňové orgány i všeobecné súdy konajúce v jeho veci vecne nesprávnymi rozhodnutiami. Základné právo vlastníť majetok je právom hmotnej povahy.

Ústavný súd poznamenáva, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

Keďže ústavný súd vzhľadom na viazanosť sťažnostným petitom nemohol posúdiť v konaní o predloženej sťažnosti prípadné porušenie ktoréhokoľvek z ústavno-procesných princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy (sťažovateľ takéto posúdenie nenavrhol), bolo potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť, ktorou sťažovateľ namietal výlučne porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Takýto postup je nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia.

Nad rámec odôvodnenia svojho uznesenia, predovšetkým majú na zreteli požiadavku presvedčivosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 druhá veta OSP), ústavný súd predsa považuje za vhodné zaujať stručné stanovisko k meritu predloženej sťažnosti.

Sťažovateľ namietal pochybenia krajského súdu i najvyššieho súdu, ktoré mali spočívať v tom, že svojím procesným postupom pri prieskume rozhodnutia daňového riaditeľstva neodstránili nedostatky v ustálenom skutkovom stave. Práce na objekte „K.“ totiž pre sťažovateľa boli vykonané, čo podľa jeho názoru mali preukázať navrhnuté výpovede svedkov.

Ústavný súd zdôrazňuje, že zmyslom a podstatou správneho súdnictva v právnej úprave Občianskeho súdneho poriadku je prieskum zákonnosti rozhodnutia, prípadne postupu správneho orgánu. V konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je pre všeobecný súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 OSP).

Z citovanej právnej normy vyplýva, že všeobecný súd je viazaný skutkovým stavom, ktorý zistil v správnom konaní správny orgán. Dokazovanie uskutočňuje iba pre účely prieskumu napadnutého rozhodnutia, nie pre účely opätovného posúdenia skutkovej stránky veci, ktorá tvorila predmet správneho konania (výnimku tu predstavuje systém tzv. plnej jurisdikcie, ktorý sa však uplatňuje len pri rozhodnutiach podľa § 250i ods. 2 OSP, pričom rozhodnutie vo veci sťažovateľa do tejto skupiny nepatrí). Tento záver potvrdzujú aj dôvody uvedené v § 250j ods. 2 OSP, pre ktoré všeobecný súd tzv. správnej žalobe vyhovie, napadnuté administratívne rozhodnutie zruší a vec vráti správnomu orgánu na ďalšie konanie.

Z odôvodnenia sťažnosti i z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ krajskému súdu navrhoval vykonanie dôkazov, ktoré mali preukázať nesprávne zistenie skutkového stavu veci orgánmi daňovej správy. Pritom zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľom navrhnutí svedkovia boli v daňovom konaní vypočutí, sťažovateľ

sa výsluchu zúčastnil, ale procesne relevantným spôsobom obsah svedeckých výpovedí nespochybnil (to v sťažnosti nepopiera ani samotný sťažovateľ). Ak sa sťažovateľ za takýchto okolností snažil neskôr v konaní o jeho žalobe zhojiť svoju procesnú pasivitu v rámci prieskumu zákonnosti rozhodnutia daňového riaditeľstva, krajský súd by porušil zákon, ak by jeho dôkazným návrhom vyhovel. Fakticky aj právne by takto totiž došlo k realizácii dokazovania v daňovom konaní, a tým k neústavnému vstupu súdu do kompetencie správneho orgánu.

Ani argumentačné náznaky sťažovateľa, že až po právoplatnom skončení daňového konania vyšli najavo nové skutočnosti, prípadne dôkazy, ktoré ukazujú v daňovom konaní vykonané dôkazy v inom svetle (sťažovateľ uvádza, že „v čase rozhodovania súdu existovala dôvodná pochybnosť o pravdivosti a vierohodnosti výpovedí týchto svedkov urobených v daňovom konaní pred správcom dane“), nemožno vyhodnotiť pre účely konania podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku za relevantné. Nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré mohli mať podstatný vplyv na výrok rozhodnutia a nemohli sa v konaní uplatniť bez zavinenia účastníka konania, sú spôsobilým dôvodom na obnovu daňového konania [§ 51 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov], nie však na zdôvodnenie žaloby v správnom súdnictve. Z obsahu odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu (s. 4) napokon aj vyplýva, že sťažovateľ 14. júna 2010 (teda po právoplatnom ukončení sporného daňového konania) podal správcovi dane žiadosť o obnovu konania, ktorú založil na písomnej svedeckej výpovedi svedka P. S. Bolo teda úlohou kompetentných daňových orgánov posúdiť dôvodnosť žiadosti o obnovu konania a rozhodnúť o nej.

Preto, ak najvyšší súd ako súd odvolací v odôvodnení svojho rozsudku viackrát zdôraznil procesnú pasivitu sťažovateľa (s. 7 rozsudku), ktorá mala v daňovom konaní za následok neunesenie dôkazného bremena týkajúceho sa reálneho uskutočnenia zdaniteľných plnení, ktoré mali zakladať jeho nárok na odpočítanie dane z pridanej hodnoty, je tento napadnutý rozsudok ústavne plne akceptovateľný, a teda ani v prípade, že by sťažovateľ bol petit svojej sťažnosti formuloval spôsobom umožňujúcim meritórny

prieskum zo strany ústavného súdu, nebol by daný dôvod na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júla 2011